

RAN-1901000601050001

M.A. Economics (Part - I) (External) Examination March - 2026 Economics of Social Sector and Environment (Paper - V)

Time: 3 Hours]

[Total Marks: 100

સૂચના : / Instructions (1) ઉપરોક્ત દર્શાવેલ વિગતો ઉત્તરવહી પર અવશ્ય લખવી. Fill up strictly the above details on your answer book. (2) જમણીબાજુના અંક પ્રશ્નના પુરા ગુણ દર્શાવે છે. The digit to the right indicates the full marks of the question.	Seat No.: <table border="1"> <tr> <td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td> </tr> </table> Student's Signature						

- પ્ર. 1** સામુદાયિક સંપત્તિ એટલે શું? આ સંદર્ભે વિવિધ માલિકીના દરજ્જા સાથે સંબંધિત સંપત્તિ લક્ષ્ય દર્શાવતી વિગતો સવિસ્તર સમજાવો. (20)
(અથવા)
- પ્ર. 1** અ) પર્યાવરણ મૂલ્યનની વિવિધ પદ્ધતિઓ (20)
બ) પેરેટો ઈષ્ટતા સમજાવો.
- પ્ર. 2** બજાર નિષ્ફળતા એટલે શું? પર્યાવરણીય વસ્તુની ઉપલબ્ધિમાં બજારની નિષ્ફળતાના વિવિધ કારણો વિગતવાર સમજાવો. (20)
(અથવા)
- પ્ર. 2** પર્યાવરણ બાદ્ય અસરોનો અર્થ સમજાવી, તેને નિયંત્રણ કરવા માટેના સાધનોને સમજાવો. (20)
- પ્ર. 3** પ્રદુષણના વિવિધ પ્રકારો દર્શાવી, ભારતમાં જળ પ્રદુષણ અને વાયુ પ્રદુષણથી થતા નુકશાન અને તેના નિયંત્રણ માટેની ધારાકિય જોગવાઈઓ વિશે સમજાવો. (20)
(અથવા)
- પ્ર. 3** ટકાઉ વિકાસ એટલે શું? ટકાઉ વિકાસનો ખ્યાલ સમજાવી, તેના લક્ષણો અને નિર્દેશકોની વિગતે ચર્ચા કરો. (20)
- પ્ર. 4** ભારત સરકાર દ્વારા શિક્ષણનીતિ અને તેની સાથે સંકળાયેલા વિવિધ કાર્યક્રમોની ચર્ચા કરો. (20)
(અથવા)
- પ્ર. 4** શિક્ષણ માટેના ખર્ચ અને સબસિડી એટલે શું? તેના યોગ્ય ઉદાહરણો આપી આવક વહેંચણી પર તેની અસર તપાસો. (20)
- પ્ર. 5** ભારત જેવા વિકાસશીલ દેશમાં સ્વાસ્થ્ય સેવાઓનું મહત્વ જણાવી, સ્વાસ્થ્ય સારવારની ઉપલબ્ધિ માટેની સંસ્થાકિય સમસ્યાઓની ચર્ચા કરો. (20)
(અથવા)
- પ્ર. 5** અ) સ્વાસ્થ્યની માંગ અને પૂરવઠાને અસર કરતા પરિબળો (20)
બ) પર્યાવરણ પ્રદૂષણ અને તેની સ્વાસ્થ્ય પર અસરો.

ENGLISH VERSION

- Q. 1** What is community property? Explain in detail the details showing property rights related to different ownership statues in this regard. (20)
- (OR)**
- Q. 1** a) Different methods of environmental valuation. (20)
b) Explain Pareto optimality.
- Q. 2** What is market failure? Explain in detail the various reasons for market failure in the provision of environmental goods. (20)
- (OR)**
- Q. 2** Explain the meaning of environmental externalities and explain the Instrument to control that. (20)
- Q. 3** Explain the various types of pollution, explain the damage caused by water pollution and air pollution in India and the statutory provisions for its control. (20)
- (OR)**
- Q. 3** What is sustainable development? Explain the concept of sustainable development and discuss its features and indicators in detail. (20)
- Q. 4** Discuss the education policy of the Government of India and various programs related to it. (20)
- (OR)**
- Q. 4** What is expenditure and subsidy for education? Give suitable examples and examine its impact on income distribution. (20)
- Q. 5** Explain the importance of health services in a developing country like India and discuss the institutional problems for the provision of health care. (20)
- (OR)**
- Q. 5** a) Factors affecting the demand and supply of health (20)
b) Environmental pollution and its effects on health.
-